

ШЕСТ

ТАНЯ ШАХОВА

ДЕЙСТВАЩИ ЛИЦА

ПАВКА – писател на 53 г.

ДЖЕРИ – писател, драматург на 38 г.

ГЕНЧО – сценарист на 44 г.

БОДКА – писателка, сценаристка на 42 г.

КОСТА – съавтор, писател от службите на 42 г.

1967 г. в почивен дом в Хисаря група писатели са събрани да напишат най-успешния български сериал.

Водоем край Хисаря. Всички са с въдици.

- ПАВКА** Вижте как се разкатават куките, замятам и само внимаваме да не закачим съседа, като цялото внимание е в асансьорчето. Бодке, започваме да мълчим! Кой каквото има да казва, сега е моментът и току-що той свърши!
- БОДКА** В тоя студ мога само да тракам със зъби, хич не ми е до приказки! Ще си направя огън, ще се завия като пашкул, а пък вие си мръзнете там, дано комарите ви пощадят!
- КОСТА** Да беше по-топло, да видите тогава как се лови с ръце. На село се връщахме с по цял кош риба на гмуркане!
- ПАВКА** На село са гладували само болните и мързеливите, докато в града...
- КОСТА** Най-малко с по два коша се връщахме! Само да има кой да те заварди и затисне...
- ГЕНЧО** За затискане сега ще намериш много кандидати. И без да търсиш, ще се явят веднага!
- КОСТА** Как беше тая: двама българи – чета, трима – чета и предател, ха-ха...
- ГЕНЧО** Коце, дръпни се по-натам, изглежда ми по-настога. Аз като морско чедо да ти кажа едно: накъдето ти сочи... мерникът, натам трябва да хвърляш!
- БОДКА** Ами ако ти сочи нагоре... мерникът?!
- ПАВКА** Бодке, не! Не трябваше това да питаш!
- ГЕНЧО** Ако ми сочи нагоре, хич няма да вървя за риба, ами...
- КОСТА** Тоя е стар!
- БОДКА** Вярно ли е, че в милицията събирате колекции с вицове!? Не отминаха ли тези мрачни времена!?
- КОСТА** Павка, тука някога хващал ли си нещо!?

ПАВКА Тука ми е за пръв път, по-надолу на Стряма се хваща, стига да имаш подходяща стръв... Дали рибата не си тръгна с нашето вдъхновение!?

КОСТА А, ако няма нищо!?

ПАВКА Бодке, отдавна искам да те питам за нещо от най-великата книга на всички времена – „Жизнь и ловля пресноводных рыб“ на граф Сабанеев!? Та в този шедьовър на всеки ред само за мурмиш пише графът, какъв е този мурмиш, моля те, търсих в речника, нищо няма...

БОДКА Мамарец знам, че е нещо като подводно раче...

ПАВКА По-скоро е под камък, българският гений е измислил как да лови подобни живинки с брашно върху сено, безотказна примамка са...

КОСТА Мурмиши или не, има ли значение, може да са русалии по нашенски...

ГЕНЧО Тука нищо не помръдва, да мръднем ли към Стряма!?

ПАВКА Извинявайте много, ама къде е Джери, моля ви се!? Ние въобще спазваме ли някакви уговорки!?

БОДКА Изглежда го измъчват любовни трепети... Снощи беше много ядосан, че няма междуградска линия и пощата не работи!

КОСТА Ще проверя дали нещо може да се направи...

ПАВКА Ние всички имаме нужда от телефон, всички имаме грижи... и мерници!

БОДКА Момчета, само аз мълча на този ваш риболов! Казах ви да не идвам, да си мерите мерниците на воля...

ГЕНЧО Видяхте ли тази готвачка Ева, откъде такива засукани моми в тази Хисаря!? Рибата може и да няма, но мадами леле мале!

ПАВКА Колкото по-няма риба, толкова по-сладки приказки стават, ще ме извини нашата дама, но тази твоя гърдеста Ева ми напомня за една огнена жена от фронта – Фрюлинка, а, какво име, Фрюлинка Товачкова! Беше военен дописник, красива, безразсъдно смела, завъртя главата на всички, на един генерал също, така се домогна до акция

в тила на врага. Раняват я тежко, другите я мислят за мъртва и я изоставят. Немски хирург я оперира, спасява ѝ живота, после нашите я откриват във вражеската болница, връща се в България за кратко със съпруг французин, заминават за Лондон, ражда му четири деца, после се преселват в Австралия...

КОСТА Още като са я кръстили, са я програмирали. Тая Ева да не ѝ е рода?

ПАВКА Едва ли, напомня ми като излъчване, но не с конкретни черти на лицето...

КОСТА Френологията я отрекоха напоследък, според мене – напразно.

БОДКА Кои я отрекоха!? Ние никога нищо сами, винаги чакаме Те да наредят!

КОСТА В колко четем днеска, да не закъснеем!?

БОДКА Няма да чета като ученичка на изпит, нещо да не сме на другарски съд, на изпит ли сме? Възрастни хора! Всеки има копие да си го чете сам в стаята, а когато се събираме само да...

КОСТА Наборе, ти, македонско девойче, не мой като пърле пред макя си! Павката ще казва какво да се прави, хем по старшинство му се пада, хем по улегналост, ние с теб много се кьорфишечим!

БОДКА Кьор – каквооо?!

Клаксон, резки спирачки. Пристига елегантният Джери, отваря вратите на спортното си беемве, отвътре се чува джаз, подменя го с Рита Павоне на макс.

Бодка танцува, за да се стопли. Коста надвиква музиката.

КОСТА Пустай младост, от София ли пристигаш!? Леле, така ли е модата вече, поло под сако!? Всекой намъкнал се в поло, не знаеш от кой пол е вече!?

ДЖЕРИ Виж какви ризи са измислили хората, обличаш, събличаш, изпираш, няма гладене, няма гънки, съхне за час, чиста работа! Силен! За всички нося!

БОДКА А за мен!?

ДЖЕРИ За теб хула-хоп!

ПАВКА Риболовът е за съсредоточаване, за да ни потръгне работата най-накрая!

ДЖЕРИ Защо тогава с риболов, а не... с карти например!? Мене риболовът не ме вълнува! Скузи, пер фаворе, на пръсти ще се оттегля да подремна малко. Ще ви изчакам тихо и съсредоточено! Срещата в колко е?

Мълчание. Джери не издържа.

ДЖЕРИ Сърдим ли се нещо, на какво, ако смея да попитам!?!...

Мълчание.

ДЖЕРИ Тези въдици инвентарни ли са, има ли една и за мен?

БОДКА Взemi моята, аз съм тука масовка.

ДЖЕРИ И аз да се почувствам достолепен, отговорен другар...

Джери заспива.

ГЕНЧО Мръдна-а-а, нещо дърпа, ще го изпуснеш!? Пази се-е-е...

Генчо измъква въдицата от Джери, опитва се да следва движението на закачената риба, подхлъзва се, пада, удря главата си на камък. Всички се втурват да му помогнат.

Тишина. Генчо говори със затворени очи, равен глас и прави жест, сякаш прелиства страница с наплюнчен пръст.

ГЕНЧО След осемнайсети век личните дневници и писма се трансформират във вестници и романи с големи тиражи и тогава стават обществено достъпни въпросите: Защо беше изгорена втора част на романа „Мъртви души“!? За кого са велики Великите географски открития, със сигурност не за откритите народи! Обществата не се развиват линейно към все по-добро, а в цикъл на дегенеризация и растеж според Вико, докато Декарт доказва универсалната истина като математически модел, от него започва съвременната философия, той е математик, който твърди...

Коста плисва вода в лицето на Генчо. Той замлъква, но не отваря очи. Павел и Коста внимателно го настаняват на задната седалка на колата. Коста сядва до Джери, потеглят. Павката и Бодка остават на брега.

ПАВКА При военните има много лекари, дано намерят главен специалист, в смисъл специалист за главата! Ако тука няма, със сигурност веднага от София ще изпратят, не се притеснявай!... Само ме притеснява това, че не отваря очи, брътвежите не са страшни, мозъкът се защитава, но ако му пречи светлината, тогава може да има комоцио... Спокойно, човекът е жилаво нещо, не се умира току-така, няма страшно...

БОДКА Павка, защо ми говориш като на болно дете, аз съм си нормална!

ПАВКА Говоря ти като на всички останали, извинявай, ако нещо не...

БОДКА Много добре знам какво ти е отношението към сакатите...

ПАВКА Ти не си саката! Откъде ти хрумна това!?... Ох, и ти ли за този злополучен роман, за който искам да забравя! Саката ти не си, никак не се забелязва при теб... проблем да има някакъв... докато в романа...

БОДКА Виж, за мен наистина няма проблем, но за да работим спокойно, искам да си изясним позициите. В твоя „Син залез“ дъщерята на следователя е свръхинтелигентна като компенсация за недъга си и прави непрестанни опити за самоубийство, така ли ги виждаш нещата ти!?

ПАВКА В лошо време го написах този роман, в още по-неподходящо време излезе, представи си нещо, писано в началото на четиридесетте, да излезе в най-радикалната четиридесет и седма! Все едно да си бях купил фабрика на осми септември! Абе, не знам как изобщо ми се размина?! Роман за богато, развратно семейство! Ама бил разобличение, ама заклеявал съм, кой ти гледа. Разпнете го! Иди обяснявай, че да познаваш лошото, не значи да си лош! Това значи да виждаш истинския път на доброто.

БОДКА Вече съм спокойна за художествените съвети! Дай ми дума, че ще идваш в Киноцентъра да даваш по някое рамо! Колкото са по-посредствени другарите, толкова

са по-войнстващи! Нищо младо и талантливо не може да пробие, от какво ги е страх!? Според мен партията трябва да се бои най-много от некадърните, ама те пък са най-партийни!

ПАВКА Ще идвам, ще идвам, само да не се окажа нежелан. В едно вярвам и ще го отстоявам, доколкото мога: насилието не може да роди справедливост!

БОДКА Ох, летя! Хайде с песен да се приберем, ходоом марш: ний сме трима братя от село Париж, който ни закача, ще яде мариз, леви, десни, леви, десни, ще яде мариз...

Коста и Джери пред бяла затворена врата.

ДЖЕРИ Какъв е тоя, бе, той да решава на кого да се отпусне хеликоптер, какъв си ти, бе!? Местен феодал! Тази е най-страшната сбирщина от умствено осакатени фанатици, родени лакеи, несполучили амбициозни кариеристи, дребни хитреци на трапезата на властта, които много обичат да демонстрират как някой зависи от тях!

КОСТА Кротни се малко да не навредим! Ако беше нещо сериозно, едва ли щеше да рискува да си сложи главата в торбата! Щом не сноват напред-назад с угрижени физиономии, няма страшно!

ДЖЕРИ Тая миризма само като я усетя, и нещо ми става... Четиринайсет години от санаториум в санаториум, навсякъде една и съща миризма на дезинфектант и урина. Имаш ли цигари?

КОСТА Как стана тая работа с теб, наследствено ли туберкулира?

ДЖЕРИ Не ми се вярва. Нали по бригади ходехме, канали копяхме... Не помниш ли на спирката на Павлово имаше надпис „Пристанище Павлово“! Пълни идиотщини! На бригада край Дунава изглежда е станало. От цяла студентска стая от осем човека с инфилтрат, само аз останах жив...

КОСТА Лошава работа.

ДЖЕРИ От деветнайсетгодишен сменям санаториумите, но да ти кажа – въобще не съжалявам... Такива хора срещнах, че до дълбока старост да пиша, няма да ми стигне времето да ги опиша! Друг свят, друга България, други Българи!

- КОСТА И Здравка се оказа най-доброто ти лекарство! Здравка Лекова – ашколсун на тая булка!
- ДЖЕРИ Всичко знаеш ти...
- КОСТА Съвсем не всичко, съвсем не! Защо сте се хванали да учите италиански с онова поетче Любо? Ако си решил да бягаш, изгарям! Целият изгорех! А кой знае още колко народ покрай тебе! Тебе те имат за талантлив, но смятат, че не си наш, това се говори! Клел съм се за тебе! Знаеш ли какво е македонска клетва!? На мене баща ми е бил четник, знаеш ли какво означава клетвата на комита!?
- ДЖЕРИ Защо да бягам бе, хора!? Не може ли легално да ме пуснете да видя брат си в Италия?! Давай, готов съм да пишем там сценарии, каквото кажеш! Нямам никакво намерение да бягам, легално ви искам виза... Учим италиански, за да знаем език, мечтаем си да ни издават там, това забранено ли е?...
- КОСТА Що така дразниш хората!? Нарочно ли ги правиш тия работи!?
- ДЖЕРИ Кои? Чорбаджиите от Съюза на писателите ли имаш предвид?
- КОСТА Фучиш с беемве из София, разнасяш магнетофон-щайга от купон на купон, кротни се малко! Нали уж сте съвестта на народа!
- ДЖЕРИ Какво искаш?
- КОСТА Брат ти в Болоня не помня какво държи – аптека или филателен магазин?
- ДЖЕРИ И аз не знам точно.
- КОСТА Да не мислиш, че му е много лесно да изкарва пари от филателия, за да се фукаш тука с беемве по софийските улици!? Малко ли са грижите му за неговото семейство, за майка ти и баща ти!?
- ДЖЕРИ Абе, Коце, да не си ме викнал в детска педагогическа стая ти мене!?
- КОСТА А колко щеше да е лесно, ех! Малкият, като се връщаше по никое време от игра, ни викаше с майка му: „Бийте ме, мийте ме и да си лягам!“ Така щеше да е идеално –

малко уютен и кой откъде е! Ама нали сте с деликатни, нежни души, майсторлъкът е хем да ги галиш, хем за нас да работят...

ДЖЕРИ Какво става вътре!? Три часа преглед?!

КОСТА Имам новина: успех да се погрижа за тебе в името на нашето съавторство. Договор за бъдещ твой роман за дейността на органите на МВР в борбата с престъпността с условно заглавие „Следствието“ – първа творческа помощ от 800 лева. А, какво ще кажеш?! Признай, че съм добър на заглавията! А признай нещо де, как искаш някой да те зачита, като ти никого не признаваш!

ДЖЕРИ Признал съм те отдавна за много неща!

КОСТА Заслужи си и втората новина: договор за пиеса из борбата на органите на ДС с враговете на страната. Да отразява ярко и убедително истинските човешки качества на разузнавача, патриот и комунист, предан защитник на своята Родина. Договор с КДС за 2000 лева.

ДЖЕРИ Срещу?

КОСТА Това да пишеш!

ДЖЕРИ Аз без това пиша!

КОСТА С договор е по-друго! По-професионално!

ДЖЕРИ Сърбят ме ръцете...

КОСТА За химикалка ли?

ДЖЕРИ За карти! Какво ще кажеш поне за едно сантасе?

КОСТА Ако спечеля – подписваш, а ако загубиш – подписваш!

ДЖЕРИ Ако аз спечеля?

КОСТА Ще закръглим от 800 на 1000!

ДЖЕРИ Мен печалбата не ме интересува, интересува ме играта, пардон – съдбата!

В залата за четене пред всеки има голям куп листове.

- ПАВКА** Слава богу, размина се без последствия. Дори не намират за необходимо да го задържат в болница. Аз настоях поне днес да почива, да се разходи, да се разсее. Няма да четем без него, само ще поогледаме обектите и имената.
- БОДКА** Да не ми пипнете Митко Бомбата! Имам такова истинско момче, но водеше овен със себе си, а не петел!... Обърнали ли сте внимание, че когато зад някое име има действителен човек, веднага става убедително, затова малко ме смущава Вершинин, всички ще се сетят за Чехов.
- КОСТА** Така ли мислиш!? Чеховия Вершинин го знаят няколко даскалицы...
- ПАВКА** На фронта бяха изпратили един съвсем неук бивш партизанин за дописник. И той, горкият, пише материал, и моли да му подскажем някое немско име. И нашите зевзеци, като го почнаха: беше пленен Шилер, предаде се Гьоте, обезоръжиха Хайне, Фройд, Ницше, накрая го отзоваха.
- КОСТА** Вместо да му помогнете!? Книги много четат, но верните хора са рядкост!
- БОДКА** Нека е верен, ама ако ще обича, да почне да чете! Все пак е дописник!
- КОСТА** Имената на главните са си добре, ама гледам има едни Барба, Диаманди, Бруно, хората, като си пуснат телевизора, да не помислят, че е чужд филм?
- БОДКА** Как искаш да се казва един австриец!? Петко ли!? Всеки втори рибар е Барба, или кръчмарката е гъркиня, цяла Варна беше пълна с гърци, турци, власи!
- КОСТА** Както кажете, оглеждаме само, не променяме!
- ПАВКА** Хайде да образуваме едно хубаво семейство без деформации и отклонения и да отгледаме един сценарий като едно здраво дете. Когато харесам някой артист, то не е защото се преструва виртуозно, а защото се оставям на чувството му за правилност, че е на вярното място, с подходящите хора. И с филма трябва така да се получи.
- КОСТА** Така е, само никой не ме пита как се защитават обекти като Париж, Москва, Мадрид...
- ПАВКА** Питаме те!

КОСТА Хич и не питайте!

БОДКА Добре бе, нали заедно решихме да започнем със Септемврийското въстание, зараждането на фашизма, Испанската война... и Втората световна!? Няма как да минем без Париж, Берлин, Москва и Мадрид! Хайде, в Мадрид са бойни действията, може да се фалшифицира една улица, но Москва, Париж!? Няма как да отпаднат! Взето е общо решение, нали така!? И според мен филмът ще е изключително увлекателен, а може да стане и много интересен, ако има достоверност!

ПАВКА Искате ли да поръчаме от асеновградския и мезе някакво? Джери, ще участваш ли?

ДЖЕРИ Чакам да стигнем до диалога!

ПАВКА Добре, какво мислиш за диалога?

ДЖЕРИ Може ли за мен уиски... С лед... И фъфъци.

БОДКА Само аз ли мисля, че е много интересно и вълнуващо!? Извинявайте, но ако не ви трепва сърцето на Шлепове, станали сте големи... професионалисти! Аз плача всеки път на сцената с детето на прозореца на осъдените: тате, татенце! Няма да дам да се пипне, стрелям за нея!

ПАВКА Добре е, действено е, можем натам малко да опростим: твърде много неща се случват и леко е претрупан първият епизод. За жалост, това е неизбежно, защото трябва да се въведат героите. Аз също нищо не искам да променяме, само да поизчистим! Почивка или за тук да поръчваме?

БОДКА Моля ви за тука, защото много ще се забавим, имам домашно да пиша с дъщеря ми по телефона, оправиха ли междуградската?

КОСТА Да! Поръчвам, Бодка, за теб морков и мляко, нали!

ДЖЕРИ До колко сме днес, да знам да си планирам времето?

ПАВКА Докато свършим работа!

ДЖЕРИ Кой преценява дали работата е свършила?

ПАВКА Ако искаш, ти преценявай! Не можем ли да ти задържим вниманието!?

ДЖЕРИ Аз мога да си мълча!

ПАВКА Каквото имаш да казваш, кажи! Какво за диалога!?

ДЖЕРИ Диалогът е... чудовище, един Франкенщайн!

ПАВКА В смисъл?

ДЖЕРИ Съставен от различни тела! Във всеки епизод се говори абсолютно различно! Особено Гешев, пардон – Велински!

ПАВКА Какво предлагаш?

ДЖЕРИ Да го пренапиша! Да редактирам диалога!

Пауза.

ПАВКА Съгласен съм!

БОДКА Ама, чакайте, стойте, как така ще променя труда на всички!? Можем да се уговорим за стила, за смисъла, но всичко да се променя, аз не съм съгласна!

ПАВКА Почивка!

БОДКА Аз съм против! Ама аз наистина не съм съгласна!

В стаята си Коста с хирургически инструменти монтира кораб в бутилка, докато слуша запис на телефонен разговор. Гласът на Павката се чува ясно, а от гласа на жена му се долавят само брѐмчащи интонации.

ПАВКА Какви жени тука, работим, голямо напрежение, главата ми ще се прѐсне! За толкова време можех да напиша два романа...Вѐобще не знам кога ще свършим...

ГЛАС *Звук на нервно, припряно настояване.*

ПАВКА Какво ще правиш, ако дойдеш, аз няма да мога да ти обрѐщам внимание.

ГЛАС *Дѐлго, задѐхано, обвинително, почти истерично брѐмчене.*

ПАВКА Успокой се, мило момиче, успокой тази твоя душа страдална! Мисля за теб, липсваш ми, но работя! Защо винаги стигаме дотук!? Какви са тези заплахи, обвинения!?

ГЛАС *Накъсани викове.*

ПАВКА Как ще ти е безсмислен животът, имаш да се грижиш за детето, за мен, за къщата... Какво прави детето?...

Момчетата са така. Не го насилвай за цигулка, рано е още! Ето например – оставих ти ръкопис да печаташ, докъде стигна?

...

Защо си изхвърлила пишещата машина!?

...

Пиша на нея от трийсета година!?...

Какво като блокираше на Н, аз бях свикнал! Наистина ли го направи!? Кажи, че се шегуваш!? Наистина ли изхвърли моя „Ремингтон“!?... Затварям, не искам да стигаме пак до крясъци, затварям! Кажи, че си спокойна!? Моля те, кажи!

В стаята си Коста ядосано захвърля почти готовата конструкция. Бутилката се счупва. Крачи нервно напред-назад, запалва цигара, сипва си чаша вино. Трие очите си.

Мъжете играят бридж. През паузи и огромно напрежение.

ДЖЕРИ Бриджът затова е бридж, защото означава мост между двама!

ГЕНЧО Още преди раздаването ли сбърках нещо, ха-ха...

КОСТА Как си, много ни изплаши?!

ГЕНЧО Добре, напълно добре! Нищо не ми се губи! Само дето се оказах в лекарския кабинет, а мислех, че съм в библиотеката. Оказах се напълно гол и около мен едни сестрички, майко мила!... Ох, шегувам се, само лекари с маски, за съжаление!

ПАВКА В коя библиотека беше, помниш ли?

ГЕНЧО Изглежда, в нашата... абе, такава, дето си взимаш сам книгите, не попълваш картончета и една малка книга сама ми попадна в ръцете, една страхотна находка! Тъкмо започнах да чета най-важните неща... и ме прекъснаха! Раздадени ли са картите?

ПАВКА Джери, докога ще гушкаш това алиготе като мече биберон, хайде, че пресъхнах! Наздраве! Генчо, за твое здраве!

ДЖЕРИ Започваме ли? Да видим какво ще каже съдбата...

Тишина.

ПАВКА Три кари. Съдбата само раздава картите...

Тишина.

КОСТА Три купи.

ГЕНЧО Пас.

ДЖЕРИ Четири трефи!

ПАВКА Пас.

КОСТА Пет трефи.

ГЕНЧО Пас.

ПАВКА Пет кари.

ДЖЕРИ Пас.

КОСТА Шест трефи.

Внезапно започват да викат един през друг, чува се: малък шлем на трефи 500, извън манша 750, комин-маншове, робери, мор, да броим точки, след тоя висок бараж...

Влиза Бодка.

БОДКА Момчета, аз бях дотук. Неспособна съм да продължа натам!

Джери в стаята на Бодка, която си събира багажа.

ДЖЕРИ Тук си най-близкият ми човек, само кажи и ще си тръгнем заедно!

БОДКА Всеки сам да взима своите решения! Аз си тръгвам, защото не съм съгласна нещо, което съм писала с кръв от сърцето си, да се превърне в остроумен каламбур! Моля, затвори ми куфара!

ДЖЕРИ Маня! Сетих се на кого ми приличаш през цялото време! На Маня!

БОДКА Не мога да устоя на твоите истории, но изчакай да си събера всичко и тогава ще ми разкажеш за Маня! Като последнем преди тръгване.

ДЖЕРИ Много полезен руски обичай, спестява много неща, така правехме в санаториума преди операция...

БОДКА Осъзнаваш ли, че няма как да ме трогнеш с твоите санаториуми, от тригодишна съм с диагноза туберкулоза на костите и толкова болезнени манипулации, че мъченията в полицията ми се сториха почивка.

ДЖЕРИ Точно така, с твоето минало и с баща герой как въобще си хабиш времето да разговаряш с мен, аз съм един никой! Баща ми е бил фелдфебел, може да е бил честен и добър човек, но е бил фелдфебел и точка! Чао!

БОДКА Чакай, кажи за тази Маня, че ми стана интересна?

ДЖЕРИ Тя е от вашите хора със солидно нелегално минало. Става директор на фабрика „Победа“, където бях инженер. Произвеждахме поцинкована ламарина за консерви. Добре, но за нейния пост имаше апетит едно протеже от МВР-то. И започнаха истински саботажи. А жената, за разлика от тия идиоти, осъзнаваше, че производството е най-важното, и закриляше кадърните си работници от преследване и чистки. Идиотът не се отказва и един ден нахлува с въоръжени служители от МВР... и какво прави Маня!? Събира охраната и нарежда да се открие огън срещу всеки нарушител, влязъл във фабриката без разрешение. Война! В крайна сметка Маня победи, оставиха я директор. Сбогом, мила Маня!

БОДКА Сбогом! За сценария, който ми даде, отлагах разговора, но ако искаш сега да поговорим, защото кой знае кога и къде ще се видим...

ДЖЕРИ Прочете ли го, аз мислех, че няма да намериш време!?

БОДКА Прочетох го веднага! Сипвай уиски, давай и лед!

Сядат загърнати с одеяла на балкона.

ДЖЕРИ Харесваш ли Ибсен? Помниш ли една сцена в кухнята с господарската дъщеря и иконома, който лъска обувки? А-а-а... къде са ти обувките!?

БОДКА Ще започна, както правя с младите в киното, първо само хубавите неща, после... дупце да ти е яко! Много е хубава тази история за „Жените на Варшава“! Много! Млад геолог отива на затънтено място, среща овчар и от дума на дума овчарят се обесва. Великолепна ситуация, змии, обреченост, нещо библейско се прокрадва, дохристианско и съвсем езическо. Просто прекрасно! И сега се дръж здраво! Защото ти не осъзнаваш, че историята ти е много по-голяма от това просто един млад човек, който разказва любовните си истории от Варшава, така да потресе овчаря, че той да се обеси заради неслучилия му се живот! Кажи ми ти, сине майчин, само външен ли е животът!? Това е толкова дребно, малко, мъжко! Я срещни два свята, извади го още от отвъдния живот на змиите, пък изправи езичника срещу християнина, пък ги заобичай и двамата, пък ги осветли под Божия поглед! И какво е това заглавие: „Жените от дяволския хълм“?! Това е самоубийство! Няма произведение с подобно заглавие да не си е отмъстило жестоко на автора! Навярно няма да ме послушаш, но аз да си кажа! Аз всъщност много се страхувам за теб, много! Сега ще започна да плача за теб, защото и се напих, разбира се!

ДЖЕРИ Ти не беше ли комунист!?

БОДКА Комунизмът всъщност е християнство... без любовта!

ДЖЕРИ Много си хубава!

БОДКА А-а-а-а, най-хубавата! Много бях популярна в Ленинград като чужденка, особено след като се разбра, че баща ми е национален герой на Белгия, убит от Гестапо. Огромен успех жънех! Жестоко се подигравахме на горките кандидати...

ДЖЕРИ Ще те целуна!

БОДКА И ти ли се напи?

ДЖЕРИ Не ме интересува!

БОДКА Как ли не!? Да пристигне доктор Любчо да ме подбере! Я, чакай да видя такива ли са творческите командировки на жена ми! Да знаеш, нашето е любов, аз доктора го обичам повече от себе си, наравно са ми с Еличка! Как се издържа на толкова любов, кажи ми де, как!?

ДЖЕРИ Коя зодия е?

БОДКА Елица е родена на 14-ти септември.

ДЖЕРИ Дева – прецизни, точни... Овенът също е прецизен, но страстен. Гешев е Овен ...

БОДКА Обсебен си от Гешев, ще ти кажа аз на тебе, напълно обсебен...

ДЖЕРИ Оставах ли, ако обещах, че само репликите на Гешев ще поправам?

БОДКА Не е Гешев!

ДЖЕРИ Да де – Велински! Ще останеш ли?

БОДКА Ще си помисля!

Коста и Генчо в библиотеката.

ГЕНЧО Изгаси светлината, така може нещо да си спомня!

КОСТА Паля вече, изнервям се на тъмно! Нещо тука не ми издържат нервите! Ще се изям с парцалите, ако съм се излъгал в тия хора: уж най-добрите от най-добрите, а сме извън всякакъв график! Не можем да помръднем от тази точка! Една се отказва, друг доминира, трети откача... Защо „Пагоните“ вървяха така гладко!? Защото еднолично решавах, един трябва да е войводата, това е! С тая разпасана команда ще се издавим накрай Дунава... Търси, търси, белким излезе тая книга, с нещо да сплотим дружината!

ГЕНЧО Защо не поканим студентки, стажантки, или да инициираме творческа среща с Пловдивския учителски институт? За вдъхновение.

КОСТА Търси пустата книга, не ме изнервяй и ти!

ГЕНЧО Защо ти е толкова важна? От суеверие ли?!

КОСТА От интерес! Някъде трябва да си ги прочел тия странни работи...

- ГЕНЧО Всички ли от Неврокопския край сте така суеверни!? Заради Ванга ли е! Може да имате серни изпарения като в Делфи. Срещал ли си Ванга?
- КОСТА Стига щуротии, гледай за книгата!
- ГЕНЧО И какво ти каза?
- КОСТА Търсиш ли, бре!?
- ГЕНЧО Колко време работим заедно, всичко знаеш за мен, а аз!? Всичко ти казвам, нищо не крия!
- КОСТА Дали всичко?
- ГЕНЧО Всичко важно!
- КОСТА А един зъболекарски стол у вас?
- ГЕНЧО Боже господи, на кого се зловидя старата ми машина!? Завършил съм стоматология, но отдавна не практикувам! И защо да я изхвърлям!? Аз не съм частник, пазя я за всеки случай, ако нещо не върви с писането! Пазя я, ако се наложи на баба си пломба да направя, мама му стара!
- КОСТА Не се изнервяй сега и ти! Просто ми вдигна воле, как да не го забия...
- ГЕНЧО Абе коя гнида идва у нас, а после бърза да ме клепа в милицията!?
- КОСТА Виждаш ли как за един миг се променя животът на човек!? Край със спокойствието, подозрения ще почнат, тоя ли е, оня ли е!? Край с приятелствата, край с доверието... Затова, колкото по-малко знаеш, толкова по-добре за теб... а и за обществото като цяло.
- ГЕНЧО Да. Разбира се... Само ми е интересно какъв човек трябва да си да отидеш на гости на някого, да ядеш, да пиеш и за благодарност да доносиш срещу него!? Мразя я тая съвременност, питай ме кога ще пиша нещо съвременно!? Никога! Съвременността е мрачна работа!
- КОСТА Айде, забрави ги тия глупости и да си гледаме нашата работа!

ГЕНЧО Само ми е интересно да му видя очите на този, моля те, кажи ми името му само! Нито ще се разправям, нито ще се издам с нещо, само да му видя физиономията... Моля те, че ще ми се пръсне главата да мисля кой е...

КОСТА Абе, ти наистина ли ме занимаваш с пломбите на баба си!? Като толкова искаш да знаеш за баба Ванга, ще ти кажа, ама ще можеш ли да понесеш това, което ще чуеш, че от едно падане откачаш, а тоа товар, дето го носа, целия ще ти го тръсна на гърбината?

Пауза.

ГЕНЧО Тука някъде трябва да е тази книга...

КОСТА Сега ще мълчиш и ще слушаш! Заведоха ме при Вангелия, защото тя ме повика. А тогава беше страшно време, положението беше кой кого! Веднага ме подхвана: „Е, оти затвори момето!?!“. А аз си бях харесал едно момиче учителка, ама къде ти време за флиртове, задявки, цветя и бонбони... Затворих я в една къща на бивши ятаци, нали ядене, едно-друго, ама я забравих, щото много кръв беше тогава, много нещо! И така тя стои десетина дена там заключена и ни знае къде е, ни защо е. Отключвам я и право в съвета да ни венчаят. Кумува ни моят началник.

ГЕНЧО А тя?

КОСТА Тя е съгласна, къде ще ходи!... Питай я сега дали е доволна, на ръце я нося! Искан оператор да стане, що пък да е само мъжка тая професия!? Стана оператор за чудо и приказ! Но думата ми е за кума: беше ми за брат, за баща, за крилник, учител, за всьо и вся ми беше! Една неделя ме викат по телефона от София, заповед да го арестувам и да заема неговото място. Къде тръгна?

ГЕНЧО Аз намерих книгата!

КОСТА Чети!

ГЕНЧО А-а-а... Социалистическата идеология започва още от Русо и Анри Сен-Симон... а-а-а... не е тази...

КОСТА Не е тая...

ГЕНЧО А-а-а... дали не е тази...

КОСТА Остави! Изстинах на телефона, сигурно е станала грешка, викам, няма по-верен човек от него! Аз такова нещо не мога да направя! Слушай и изпълнявай!... Отивам аз и заставам пред него, така както сега съм пред тебе... И той веднага разбра. Кажу, вика, че не си ме намерил! А аз го питам, а ти как щеше да постъпиш, ако беше на мое място!? Щеше ли да ме пуснеш? Той мълчи! Почнахме да се борим, работата стана или аз, или той, халосах го и го изпратих по етапен ред. След време го реабилитираха, пуснаха го с извинения и значки, но като се срещнем, минава на другия тротоар! Ама защо, защо, защо, питам!? Ако той беше на мое място!? Искам само да го попитам, ако той беше на мое място!?

ГЕНЧО Може ли да ме пуснеш?

В залата за четене мъжете чакат. Генчо отваря бира. С капачката лениво играят футбол на малки вратички. Генчо допива бутилката и я завърта на масата.

ГЕНЧО Хайде да играем на бутилка. Коце, ако ми се паднеш, ще те целуна с език!

ПАВКА Хайде да играем на бутилка. Но нека да играем на мисли. Играта е за смелост. Колкото си по-смел, толкова по-честен и откровен ще бъдеш!

ГЕНЧО Да ви кажа, аз само за Ева си мисля, не е ли време да премине към кухнята?

КОСТА Давай, върти!

ДЖЕРИ Аз съм пас. Върти пак! Павка?

ПАВКА Мисля си... ако не се появи Бодка, ще седнем с Генчо да допишем финала за два дена, после Джери изглажда диалога и... предаваме опуса. Мисля си как ще се прибера у дома, ще седна в голямата тиха стая с етажерки, пълни с книги и литографии на умни, брадати мъже... Домъчняло ми е за булевардите с алеи от диви кестени, за зимните утрини, за нещо радостно и жизнено като забравения живот на бъдещето...

ГЕНЧО Въртя, защото Ева всеки момент може да се появи! Коце, ти си!

КОСТА Мисля си за нашето Шесто със статут на обикновено и с ограничен бюджет, и как няма да има воля да го направят главно!? После иди се бори с безидейността и пошлостта в изкуството... заглушавай станции, бори се с вражески идеологии, връщай български реликви от чужбина. Дори да не е с откупки, за кражба и подменяне с фалшификати, колко пари трябват, някой мисли ли за това! Мисля как готвят за шеф една дървена глава, бивш партизанин, пи-яница, който е толкова ограничен и нафукан, че вместо да работим, само бакиите ще му оправяме...

ГЕНЧО Аз съм! Смеслов и Мислителя да са ми на помощ! Мисля... че всяко дело трябва да има цел: или къща, или храм, или узряла нива... Мисля и не мога да измисля каква е нашата цел тука, все я забравяме! Мисля, че никой никъде не написа нищо за книгата ми „Покръстването“, излезе преди година и все едно я няма и никога не е излизала, все едно мен ме няма и нищо не оставям след себе си...

ДЖЕРИ Мисля, че тука не е територия за свободно творческо търсене, събрани сме за партийна пропаганда...

КОСТА Мисля, че... въшките се чистят в мравуняк – старо партизанско правило. Пусни твореца в тълпата на завода, така ще се види колко му е творчеството. Както са проверявали скулпторите – пускай по нанадолнището, което оцелее, ще остане!

ДЖЕРИ Мисля си как Витоша и Люлин тихо разговарят.

КОСТА Мисля си, че никой от държавата не си дава сметка колко е важна работата с писателите. Унгария тръгва от писателите! Те разбуниха всичко! Някой мисли ли за това!? Всеки от колегите иска да работи в Първи отдел, ама дали може, има ли данни, акъл има ли, или подход!? Мислят, че само ще ходят в „Бамбука“, Млечния бар и Боровец... А мисли ли някой какви са тия хора!? На тоя фронт мрат като мухи от инфаркти и инсулти... Изсвири фалшива нота – гътне се, не му приели книгата – самоубива се, критика излезе – айдее, влиза в болница в най-добрия случай...

ДЖЕРИ Мисля си за един смешен кондуктор от трамвая: „Майчин дооом, родилното, качвайте се, граждани, качвайте се! Ор-

ландовци, гробищата-а-а, слизайте, граждани, слизайте!“

ПАВКА Мисля си, че писателят трябва да бъде терапевт, но преди това диагностик! И не само на другите, с обществото е лесно, но с близките... а ако посмее с дома си, там е най-трудно...

ГЕНЧО Мисля си, че ако ми падне тази Ева, леле... но като ми проговори-и-и-и... лелее, всичко ще отиде... Мисля си, че колкото повече си гладен, жаден и на зор, толкова понищожен ти става проблемът, щом го решиш... Друго иска душата, друго нещо, което не се пипа!

ПАВКА Мисля си, че мога да бълвам криминални сюжети по пет на ден, но почна ли да угаждам на нечии очаквания, знам, че веднага ще пресъхна. Защо Елин Пелин не написа никога роман? Защото пресъхна, много очакваха от него. Когато очакват от мен роман – вадя криминале, когато поръчат криминале, ми идва само фантастика да пиша, нито постоянен инспектор ще ме накарат да измисля, нито да служа на чистите жанрове... Свободата, Санчо!... Когато ми омръзне навсякъде да ме посрещат с „другаря писател Вежинов“, тръгвам с моите боксьори по света да съдийствам.

ДЖЕРИ Мисля, че искам да се отделим от цялото... блато писатели с еднакъв език, със сходно мислене и писане! Плеяда клонинги! Как пък една любовна сцена не видях, не прочетох, и поне един интересен женски образ не открих!? Жената е или слугински тип, обслужваща мъжа, или френска кухня имитация! Актрисите са прави: няма образи! Няма, бе! Или добра и хубава покорна жертва, или някоя, която изневерява, следователно тя е кучка, развратно чудовище и толкова! Мисля, че искам да създам поне една като жените от „Живаго“, но няма, защото ще ми свалят пиесата...

КОСТА Мисля, че стана много вожд, малко индианец. А аз все като малко индианец ще кютам в малкия си вигвам. Гледам напоследък велможите не разчитат на старите одържавени буржоазни имоти, ами едно строителство се разгръща, едно купуване настана... та се чудя готви ли се нещо, или приликата е случайна...

ГЕНЧО Мисля – какво като е готвачка, нали някой трябва да го готви този живот! Защото само с писане-брисане не се живее! Тука сме се събрали бегълци от живота! Замест-

ваме нещо, липси запълваме! Затова пишем, съвсем за да не ни подмине Животът! Защото дори да остане нещо от нас, нас това какво ще ни интересува от отвъдното!? Там ще сме много заети да изкупуваме проклятието на таланта, ако сме го имали де... аз май не се усещам много прокълнат...

ДЖЕРИ Мисля си... за този електрически ключ. Какво смирено служене, каква всеотдайност. И какво печално безразличие към ръката, която го е пипала. Дали е още жива, докога, какво да очаква от живота...

КОСТА Мисля си... за времето, когато ще имам време да си напиша книгите. За Яне ще пиша, за Гоце, заради баща ми, четника, ще го направя...

Бодка неусетно е влязла.

БОДКА Момчета-а-а-а, какво се е случило!? Никой не ме събуди, идвам и попадам на... този спиритически сеанс!? Генчо, да не би да е заразно това твое... разстройство!? Искате ли да седнем да работим най-сетне, или по руски да почнем да си късаме ризите, да плачем и да пеем? Ну, давайте, ребята!

Всички са в залата за четене, всички са бодри и делови. Разиграват с пластелинени човечета сцена от епизода. Играят и те самите. Спират. Генчо поръчва.

ГЕНЧО Ева, моля те да приготвиш четири кафета, едно мляко с морков и три бози. Не се разкарвай, аз ще ги донеса!

Никой нищо не коментира. Бодка прикрива смеха си с активност:

БОДКА Запецнали сме на седми епизод. Все още не знаем с какво да започнем...

КОСТА Ако ще с магарето на баба Цена почнете, но започнете, бре...

ПАВКА Добре, магарето на баба Цена... може да премине през минно поле...

ДЖЕРИ Само магарето на баба Цена може да премине през минното поле...

БОДКА С което фашистите са обградили склад за оръжие...

И тримата се облягат назад с вкаменени физиономии.

КОСТА Какво стана пак, бе!? Някой да го види това магаре, нещо план да направят, хайде натам... Добре, кажете какво ви смущава!?

ДЖЕРИ Смущава ме, че докато хората оттатък гледат „Гражданинът Кейн“, ние правим „Калин Орелът.“

БОДКА Смущава ме, че са ни прекалено черно-бели посланията.

ГЕНЧО Смущава ме, че нямаме научно-проучвателна работа, аз обичам да изследвам историята.

КОСТА Уважаеми госпойки, докато ние тука умуваме, навън животът тече с бесна скорост. Децата ни изпреварват с космическа скорост с тази телевизия, вече всичко знаят. Нашите бъдещи сътрудници са отличниците от езиковите гимназии, най-добрите журналисти, най-добрите учени, най-добрите от всеки бранш... Ще ви заобиколят, все едно не ви е имало, а вие паяжина хващайте тука!

ПАВКА Да видим сега с насилие как хубаво ще се получи вдъхновението...

КОСТА Пробвам, бе, и аз работя, уча се, стават грешки...

ПАВКА Со кротце, со благо и с мъничко кютек... всички се учим.

БОДКА Остава магарето. Отрядът прави план как да пресекат на магарето минното поле и да изнесат оръжието. Решено е! Отваряме на девети епизод, страница четиристотин и двайсета. В участъка на Велински. Има ли промени?

ПАВКА Да, пада първата реплика на Велински от разпита.

ДЖЕРИ Моля-я-я!? Кое пада?

КОСТА Цялата!

ДЖЕРИ Може ли да я прочета? Така... Велински: „Като ги питам твоите другарчета за какво се жертват, казват за наро-

да, за свободата. Нещастници! Народ няма! Не е имало и няма! За победата! Ако победите вие, ще има незначителна промяна, ще станат нашите, за да седнат вашите! Нищо повече! Народът никога не е сядал и няма да седне...“.

БОДКА На мен ми харесва!

Пауза. Коста се изправя и слага пистолет на масата.

ПАВКА Защо е този пистолет!?

КОСТА Убива ми, като седя на него.

Гърмеж от тапа на шампанско. Генчо разлива по чашиите.

ГЕНЧО Другарчета, ще се женя!

Смехът е малко пресилен. Поднасят се поздравления, прегръдки.

БОДКА Четем ли натам?

Гледат Коста.

КОСТА Да се отбележи в протокола, че аз имам съображения, но ако редакцията поеме отговорност, не възразявам.

Пушат около пожарогасител, работният диалог продължава. Коста демонстрира упражнение за хора на умствения труд, препоръчано от руски професор, който разглежда тялото като инженерна система. Всички се тръскаат на петите си, засега не се забелязва особен ефект.

КОСТА Още малко и сме на финалната права. Не се вдигай на пръсти, пет сантиметра, не повече, за да се отпуси кръвоносната система. Представи си затлачени тръби. Така, тръскай с всичка сила. Какво беше натам в девета?

ГЕНЧО Братчето предава къде ще се събере централният комитет, успява да избяга от участъка, преследват го, раняват го, той се скрива в мръсния канал и се измъква...

ПАВКА Ранено се добира до тайната квартира, казва на бате Серго...

БОДКА Тука да не забравим, че сме зарязали раненото дете, без да се погрижим за лекар...

- ПАВКА Да, Сергей тръгва бързо по улиците...
- БОДКА Въпрос за обмисляне, нали беше нелегален, как така свободно се придвижва...
- ПАВКА Не ми се иска да се дегизира, нека помислим как!
- ГЕНЧО Качват се на трамвая, събира се цялата оперативна група и се разпределят на всеки километър, по един на всеки километричен камък да задържат жандармерията...
- КОСТА Това е.
- БОДКА Кое?
- КОСТА Заглавието.
- БОДКА Кое?
- КОСТА На всеки километър.
- ВСИЧКИ На всеки километър!?
- КОСТА Да.

Пауза.

- КОСТА Хайде да организираме творческа среща, имаме повод да празнуваме! Избирайте: Педагогическият, Медицинският или Библиотечарският?
- БОДКА Няма ли летци в района?

Мъжете протестират, избират Педагогическия. Тръскането прераства в леки подскоци. Звън. Търсят Павка по телефона. Той се качва в стаята си.

Бодка и Джери пушат сами.

- БОДКА Коста се зае с организацията, а Генчо с Ева.
- ДЖЕРИ За тази изневяра те държа отговорна теб!
- БОДКА Каква изневяра!?
- ДЖЕРИ Моята! Знаеш ли каква чудесна жена имам?!

БОДКА Не те разбирам!

ДЖЕРИ Разпознах те в една жена. Същия трепет за живеене, същата радостна почуда! Омъжена е, аз съм женен, пак ще има наранени, пак болки ще има всякакви... омръзнал ми е този танц...

БОДКА Не го прави...

ДЖЕРИ А този твой глас!? Умен, артикулиран, това обещание за ред и правилност... Как така това да изчезне завинаги от живота ми!?

БОДКА Това безкрайно ми е приятно, но то е шега, нали така, ние се шегуваме!

ДЖЕРИ Какво ще правиш, като си тръгнем?

БОДКА Семейството, книги, филми... домашни... Ако знаеш колко книги имам в главата си! Искам да мога с двете си ръце да пиша едновременно...

ДЖЕРИ Аз мога!... Докато с левия си крак набирам телефон, а с десния паля цигара. Когато съм около теб, непрекъснато ми е мъчно. Днес се сбогувам с детското си Княжево, с тихото ми, чисто и наивно Княжево...

БОДКА Манго Джери...

ДЖЕРИ Моля?

БОДКА „Манго Джери сега има нова жена“, не я ли знаеш тази песен!? Децата от квартала ме научиха: „манго Джери сега има нова кола...“, ха-ха, смешна е.

ДЖЕРИ Мъчно ми е.

Павка бавно вдига телефонната слушалка.

ПАВКА Да, аз съм...

Как е станало... Кога?...

А детето?...

Защо чак утре, аз мога сега да тръгна?...

Да, да, да...

Добре, утре ще изчакам колата...

Не, на детето не трябва да се казва!... Моля, предупредете баба му!... Възможно ли е да е било нещастен случай? Възможно ли е да се е подхлъзнала!?
От кой етаж?!
Да, разбирам!

Павка дълго се гледа в огледалото със сгърчено лице. Набира телефон.

ПАВКА Ало, аз съм... Как е той?... Спи ли?... Мога ли да го чуя? Ехо, момченце-врабченце... Татко утре ще си дойде... Добре, най-първо при теб!... Искаш приказка?... Късно е за приказки... Имам една, но е малко страшна!... Случи ми се, когато бях малък колкото теб и бях много болен... От прозореца гледах как един много лош човек жестоко преби кон, затънал в дълбоката кал. Чакай малко да взема книгата. Да не се уплашиш? Да, ти си най-смелият! Така-а... „Едва обух с разтреперани ръце обувките, тръгнах по стълбите. Когато стигнах долу, направи ми впечатление необикновената тишина.“...
Ало, ало, заспа ли той, сложи го да си легне. Не затваряй слушалката, остави я отворена, моля те...
„И тогава за пръв път видях съвсем отблизо коня. Лезеше неподвижен, само щръкналата му глава подсказваше, че е жив. Коларят тежко дишаше край него с кола в ръце. Изглежда събираше сили отново да се нахвърли върху жертвата си. Някак несъзнателно направих още една крачка напред, краката ми затънаха в калта... Тогава конят обърна глава и ме погледна. Точно в мен погледна, може би защото бях най-близо до него. Очите му се белнаха за миг, после сякаш изчезнаха. И аз видях как от мъртвите дупки черна като катран потече мъкката... не течеше, а просто бликаше като от рана, локвата заблестя като атрацитена“...

Без да чука, в стаята влиза Коста. Делово издърпва Павел от прозореца, прегръща го и изчаква да се наплаче. Завежда го в банята. Почти го носи до леглото, увит в хавлия. Завива го. Сяда до леглото. Говори му тихо и съвсем делово.

КОСТА Все се каня да ти кажа, че момчетата са сложили на стената в кабинета ми вместо лозунг един твой цитат: „Когато си в лодката, променят се бреговете, когато си на брега, движи се лодката“. Ще им го подпишеш, много ще ги зарадваш, ще се гордеят с подпис от автора! На мене много-много не ми е ясно, но те до един са все философи. Сигурно покрай арестантите, в ареста човек

го удря на философия, не знам защо, много сериозно философстват. Искам нещо да те занимавам, както навремето една баба в пущинака си пасеше козите, а аз на косъм бях отървал кожата и едвам дишам, ръцете и коленете ми така играят, а тя ромоли до мене: тая коза дава, оная е въртоглава, колко сирене правят, кога е валияло, кога е гърмяло, ама се лее, лее по-сладко от поточе... тогава се замислих, ако там, в оная пустош живееш, щях ли на толко зулуми да се нагледам, а сигурно още толкова да направя... по принуда да речем!?!... Да-а-а, много интересно беше описал ти срещата между Бил Сандърс и Иван Венковски, цяла повест от една боксова среща направи! Все едно по телевизията я гледам. Докато я четох, една голяма глупост ми хрумна, айде да ти я кажа, няма какъде да се излагам: представяш ли си книга, ама не само с букви, а на края на изречението, или по средата главичка с усмивка, облаче, или ако е тъжно, сълза, цвете, намръщено човече, слънце... защо да няма такава детска книга!? За дете ятак например!?!... Във филма сцените с деца са ни много хубави. От теб съм запомнил едно: това, което най-трудно постигаме, най-високо ценим... По едно време мислех, че ще спрем продукцията, но какво се случи, отпуши се! За малко курбан да направя, жертва да дам, за да потръгне, но май е тръгнала любов и се получи! Любовта помага най-много, да е жива и здрава Ева, заради тях потръгна, или Бодка с Джери нещо, кой ги знае... Необятна е човешката вселена, казваше един доживотен от Пазарджишкия... Нали знаеш, че голем филм направихме! Кукичка някаква в последния епизод трябва да измислим, за да ни поръчат още тринайсет, мисля, че ще го направят! Търпение нямам да го гледам тоя филм! Всичко има в него: от твоята мъдрост и криминални обрати, от възторга на Бодка, от модерния Джери, от добросъвестността на Генчо... от мене... мене ме радва да се получават нещата...

Павел е заспал, Коста му сменя компреса на очите, гаси и излиза.

Музика в залата. Писателите са подредени за срещата. Разглеждат публиката. Лицето на Павка е мокро, носи тъмни очила.

ГЕНЧО Павка, какво става, горещо ли ти е, качи се горе да си полегнеш, не се изморявай. Утре ми трябваш свеж и бодър, каня те за кум! Не ми отговаряй сега, помисли си, но да знаеш, че за мен ще е голяма чест!

- ДЖЕРИ** Генчо, погледни на втори ред, трети стол вдясно. Госпожицата е с по-големи... очи от твоята Ева!
- ГЕНЧО** Братче, вече съм трите маймуни в едно – незнамнечух-невидях. Я ме виж, ставам ли за конферансие? Лелее, виж директорката, тази ще ги опази девствени, докато завършат!
- БОДКА** Как е възможно да няма нито един мъж учител!? Това е толкова тежка и отговорна работа!? Защо така се е феминизирала тази професия!? Това според вас добре ли е за децата!?
- КОСТА** Генчо, аз организирах срещата, защо ти трябва да ставам за резил, чети си сам стихотворенията!
- БОДКА** Коста, извинявай, може ли да поговорим анпасан? Извинявай, Коста, девет пъти по девет ти искам прошка, задето съм така невъздържана, но не знам как да поискам услуга от някого... и за това.
- КОСТА** Карай направо и аз съм така!
- БОДКА** Такива сме от нашия край... Така и така от утре няма да се виждаме, прехапвам си езика и те моля: моля те твоите хора да открият, ако могат, някакви наследници на полковник Ушев, някакво име, адрес. Той е съден след Девети, но не мога да открия негови живи роднини...
- КОСТА** Ще направим проверка.

Генчо към публиката.

- ГЕНЧО** Здравейте, уважаеми творци на бъдещето! На вас, уважаеми другарки, на вас ще разчитаме да възпитате хората, с които утре ние всички ще се гордеем! И ако ми позволите една шега: някога Елин Пелин е обичал да казва на писателите: другарувайте с учителки, хем те ще ви четат, хем сред учениците си ще ви направят известни...
Именитите ни писатели нямат нужда от представяне, ще кажа две думи за моята скромна особа: работя като сценарист и редактор в телевизията и киното, наскоро излезе от печат моята книга „Покръстването“...
Ето и дневния ред на нашата среща: точка първа – разговор с писателите, точка втора – викторина с награди книги! Пристъпваме към точка първа. Обикновено на всяка среща най-трудната част е частта със задаването на

въпроси и за да спестим нашето и вашето време, ще ви помогнем, като всеки от писателите прочете или разкаже кратък откъс или в случая стихотворение. Започваме със стихотворение и понеже другарят говори тихо, ако от задните редове не чувате, кажете, ще включим микрофон. Заповядайте, другарю.

КОСТА Ще ви прочета едно стихотворение на руски, стихотворение, което е крепяло войниците на фронта. После заедно ще сравним два български превода: „Жди меня, и я вернусь. / Только очень жди, / Жди, когда наводят грусть / Желтые дожди, / Жди, когда снега метут, / Жди, когда жара, / Жди, когда других не ждут, / Позабыв вчера“... Ето един вариант: „Чакай ме и ще се върна. / Истински ме чакай. / Даже да посърнат / цветовете в мрака, / чакай в зима, в лято, / в студ и жега чакай, / даже и когато / другите не чакат“... И сега чуйте още един превод... „Чакай ме и ще се върна, / само чакай ти! / Чакай даже да си тъжна, / даже да вали, / чакай и във снежна буря, / чакай и във пек, / чакай даже вчера други, / да забравят веч“... Ето, виждате два случайни примера, единият е далечен, другият – по-малко далечен, но и двата имат още много да доизглаждат, за да се доближат до естествената и дълбока простота на оригинала... Затова, уважаеми другарки, когато попаднете на хубав текст, който е чист, ясен и прост, ценете го, изучавайте, преподавайте, дори да не е в учебните програми, и не допускайте безвкусица в училище. А на вкус се учи човек с много четене, това е, не е изобретен друг начин! Рапорт даден!

Ръкопляскане.

ГЕНЧО Ще поканя артистичния талант сред нас, който да ни покаже и изиграе случая с подполковник Колев!

Джери застава на сцената, замисля се и...

ДЖЕРИ Извинете ме, нещо спешно възникна...

С разказа се заема Генчо, който използва много подръчни средства за разиграване: разказът е за това как подполковник Колев от МВР се качва на стоп, как обсъжда риболовни теми с шофьора, как пристига в Созопол, нанася се в районното, как се грижат за него, ходи всеки ден за риба и понеже изразходва целия взрив на окръга, за да лови риба с взрив, на някого от началниците най-сетне му хрумва да провери случая и се оказва, че човекът си е психопат, но убеди-

телен... Следим в гръб почти пантомимната игра на Генчо, а на „преден план“ Джери говори с Коста.

ДЖЕРИ Измислих как да ни поръчат продължение! Да оставим Велински жив. Значи, Сергей го настига на границата, претърсва го, хвърля зарчетата на земята, оказват се шестици, Велински се радва, вместо да извади неочаквано оръжие и да бъде застрелян, скача в реката...

КОСТА Имаш една боза от мен!

ГЕНЧО Уважаема публика, ако са възникнали вече въпроси, моля, заповядайте!

Гласът на Ева, която е сред публиката.

ЕВА Може ли личен въпрос? Вие в частност женен ли сте?

ГЕНЧО Не, но утре ще бъда женен за най-хубавата, най-прекрасната, най-умната, моля, заповядайте тука!

Ева излиза, Генчо я изнася на ръце от сцената. Аплодисментите постепенно утихват.

Неловка пауза.

Павка изпуска книгата си. Джери я вдига и му я подава.

ПАВКА Откъс от повестта „Как се превърна на море“: „В ония години убиваха животните откровено, делово, трудолюбиво, както се берат ябълки, или се вади цвекло. Животните ревяха и се бореха. Касапите ги събаряха и заколваха пред очите на тия, които чакаха ред. Тръшкаха се върху тях с телата си, опъваха назад рогата, за да се открие гърлото, усещаха как замират под тях последните тръпки на живота им. Извършваха всичко това добросъвестно, както се върши всяка делнична работа. Не са знаели, че природата не само всичко вижда, но и всичко безжалостно помни. То влиза в клетките и в ядрата им, запечатва се в хромозомите, разполага се като у дома си по спиралите на рибонуклеиновата киселина. След това рано или късно паметта на природата си отмъщава на своите подивели синове. Няма защо да си хаби силите с вулкани, земетръси и наводнение. Малко хора загиват от тях, десетки милиони загиват от собствените си ръце. Това е страшният съд и това е пъкълът, който хората ненапразно са си измислили“.

Бодка се изправя.

БОДКА Аз не мога да си тръгна след това, което чух, извинявайте, не мога! Аз ще се изповядам пред вас, извинявайте, ако искате вие си тръгвайте, но трябва нещо да изговоря: никога не ходя по срещи, на които да споделям какъв герой е бил баща ми, или как са ме мъчили в полицията. Аз съм творец, не пострадала, която чака обезщетение. В Ленинград имаше един гид, който развеждаше групи из кладбището и се късаше от рев да разказва за фашистките издевателства, после похапваше и поемаше следващата група да плаче с нея. Да-а-а... Интересна професия. За мен е напълно естествено едно дете на пет години, което като възрастен човек разбира изведнъж, че сега на тази гара, в този момент за последен път вижда баща си! Естествено е, като порасне, да поеме по неговия път. Естествено е да стана ремсистка в гимназията и на 17 години знаех какво можех да очаквам при провал. Естествено, имаше провал и естествено – с една дружка ни затвориха. Тя каза, че ако ни изнасилват, ще се самоубие, но аз нямаше да го направя, защото знам, че тялото е едно временно явление. Биеха ни едни мъжаги, защо не бяха на фронта тия хора... не знам, на смени ни биха, защото се изморяваха. Но аз там не бях, мислех си за едни много по-важни и интересни работи. Защо трябваше да пребият две момичета, това не знам, заради баща ми ли, да накажат майка ми ли – и тя нелегална, или просто бездарно, банално зло, не знам и не ме интересува! За баба ми беше много жал, без син, без внучка остава, дано да мина за безследно изчезнала, поне да има надежда някаква. И понеже доста партизански и партийни филми произвеждаме, на мен това ми е работата нали, дотук всичко щеше да си е в реда на нещата. Но нас ни спаси тамошният началник Ушев! Какво правите бе, изроди, нямате ли срам от Бога, очевидно те нямаха срам от Бога. Но той имаше. Заклучи ни в неговата канцелария и не помръдна оттам седмица, за да е сигурен, че зад гърба му няма да ни измъкнат. Извика лекар, той се оказа с комитска практика с одраните агнешки кожи и лека-полека почнахме да се възстановяваме. А началникът Ушев наоколо никого не пуска да припари към нас. И скоро стана Девети и Ушев беше от първите затворен. И идват при нас другарите... И идват при нас другарите и казват, че трябва да кажем, че ни е бил. Защо да лъжем, като не е истина!? Така! И се изправяме двете като свидетели пред Народния съд... Те, разбира се, и без нашите показания щяха да го убият, но стоим ние пред него, той ни гледа и те ни питат: „Той би ли ви?“... И ние казахме: „Би ни!“...

Бодка стои с наведена глава, Джери я изнася от сцената на ръце.

КОСТА Нашата среща приключи, моля на тръгване да си оставите паспортните данни. На изхода има списък.

Бодка и Джери чакат с куфари.

БОДКА Водата! Забравихме за водата, не стигнахме до нея!

ДЖЕРИ Да останем! Да останем и да се скрием от всичко!

БОДКА Кога така изведнъж всичко се раззелени!? Всяка пролет ме изненадва.

ДЖЕРИ Все ще се намери един басейн и за нас! Искаш ли да се гмурнем под водата... завинаги?

БОДКА Докато мигна, и всичко изведнъж е станало зелено и в цвят!

ДЖЕРИ Красива природа и грозен живот!

БОДКА Защо плачеш сега!?

ДЖЕРИ Защото се разделям... с теб!

Коста много внимателно крепи куп сценарни папки, докато бутва куфара си с крак.

КОСТА Дружина вярна, сговорна, големо дело свършихме! Сега остава да се изнамерят артистите и да си стане сериал за чудо и приказ! Павката разправяше, че момчето от детския му филм бил станал много интересен младеж... Ламбо май беше...

БОДКА Горкото момче!

КОСТА Защо горкото па ти!? Ще се прослави!

БОДКА Да, де, за добро ли!? В Болоня имало чудно красиво момче, толкова било красиво, че за едно литийно шествие го облепили със златна боя и го понесли като ангел на раменете си. Но момчето умряло по време на процесията, задушило се. Защото кожата му не можела да диша.

КОСТА Какво искаш да кажеш сега!?

БОДКА Че като няма любов, хлябът мухлясва, дрехите хващат молци...

КОСТА Джери, пусни Павоне там, да послушаме малко музика!

Джери не мърда, Коста внимателно оставя папките на куфара, пуска силно музика от колата. Дърпа двамата напред.

КОСТА Ще ви паза гърбовете, докато мога, ама и вие не прекалявайте! Заклея съм се да ви паза, ама пазете ме и вие!

Спира музиката.

КОСТА Какви молци, казваш? Казвах ли ви за леля Слава!? Била по-силна и от Ванга! Целият Киноцентър се е извървял при нея, като правят исторически филм, да питат кое как е изглеждало, как се обличали, как са изглеждали! А, какво ще кажете!? От всички изкуства най-важното за нас е...

ДЖЕРИ Електрификацията...

КОСТА Айде пак...

Нахълтват Генчо и Ева в сватбени дрехи. Водят от двете страни Павка.

ГЕНЧО За малко да го изпуснем! Как си представяте, че ще ви пуснем, без да се снимаме поне!? Свърши шампанското, носим ви от водата...

ПАВКА Водата е като дете, обича да я носят.

Първо Джери, после Коста, след като скрива папките, също Бодка и младоженците започват да се пръскат с вода.

Подреждат се за сватбена снимка.

Светкавица, музика, песен на Рита Павоне.